

[illegible][illegible]

و سید بحر العلوم نیز از طریق وحید بهبهانی
و او از طریق پدر بزرگوارش شیخ محمد
اکمل و او از علامه محمد باقر مجلسی
احادیث کتاب بحار الانوار را روایت می‌کنند.
علامه مجلسی از طریق پدر بزرگوارش
ملا محمد تقی و او از شیخ بهائی روایت
می‌کند. شیخ بهائی نیز به واسطه پدرش
شیخ حسین بن عبدالصمد از شهید ثانی

مهمترین ویژگی این اجازه این است که اجازه دهنده برخلاف متن دیگر اجازات، اسامی تمام مشایخ حدیث را همراه با طریق روایی آنها بر پایه حروف الفبا سامان داده است. در این فهرست نام ۶۳۱ تن از رجال و بزرگان عرصه روایت حدیث گردآمده است.

مؤلف در فصل دوم با عنوان اسناد عام به گزارش سلسله مشایخ حدیثی در روزگار ما پرداخته است. چنان که می دانیم علمای معاصر از طریق سلسله مشهور از میرزا حسین نوری (نویسنده مستدرک الوسائل) و او نیز از طریق شیخ انصاری و او از طریق ملا احمد نراقی و او از سید بحر العلوم

احسان علی البحر

تَوَسَّعَتْ فِي التَّجَارِعِ وَالسَّيْرِ وَالْإِسْمِ

عبداللہ
محمد عیسیٰ الزکریا

الشيخ محمد بن عبد الله بن أحمد بن حنبل

إجازات علماء البحرين، محمد عيسى آل مكباس، ناشر: مؤلف، چاپ اول.

۱۴۲۲ق، ۲۹۲ص، وزیری.

الأدب.

در این کتاب اجازاتی که عالمان بحرینی دریافت نموده‌اند، و یا به عالمان دیگر داده‌اند، فراهم آمده و نقش اجازات در تاریخ دانش و فرهنگ این سرزمین نشان داده شده است. متون اجازات دارای آگاهی بسیاری از تاریخ علمی و سلسلهٔ مشایخ حدیث و زندگی‌نامه و کتاب‌شناسی و آموزه‌های اخلاقی ... است.

اجازات علماء البحرين با مقدمه کوتاهی
از مؤلف آغاز می شود. در این مقدمه ارزش

اگر متون اجازات و نقش آن در تاریخ و زندگی نامه‌ها و ادبیات نبود، بسیاری از میراث فرهنگی اسلام از میان می‌رفت؛ «...»
لولا هذه الإجازات ودورها في تدوين التاريخ والتراجم والأدب لضاع كثير من مكتبة الإسلام».

این جمله برگرفته از مقدمه مؤلف کتاب
اجازات علمای بحرین است. با نظر به
اهمیت نقش اجازات این عنوان برای
کتاب انتخاب شده است. «اجازات علماء
البحرین: موسوعة في التراجم والتاریخ و

اجازات، متون اجازات، انواع روش‌های انتقال حدیث، روش‌های اعطای اجازات آمده است.

عبارات اجازات گاهی دربردارنده روایت کتابی خاص و گاهی همه مساموعات و مرویات است. گاهی نیز برای یک شخص (مجاز) و یا شماری چند (مجازین) نوشته می شود.

صدور اجازات نیز به دو شیوه شفاهی و کتبی است. اجازه کتبی به گونه مختصره و متوسطه و کبیره به نگارش درمی آید. اجازه مختصر دارای بیشترین کاربرد است؛

اجازات متوسط مانند بیشتر اجازات بحار الانوار است و برای نمونه اجازات کبیره می‌توان از لؤلؤة البحرين. الروضة البهیة. بغیة الوعاة علامه سید حسن صدر نام برد. متن کتاب در دو فصل سامان یافته است: فصل نخست در بردارنده متن چهل اجازه است که عالمان بحرینی برای اجازه گیرندگان نوشته‌اند.

فصل دوم ویژه اجازاتی است که عالمان بحرینی از مشایخ حدیث دریافت کرده‌اند. گویا فصل دوم در جلد دیگری خواهد آمد.

باید دانست برخی اجازات حاوی چند سطر است و اجازاتی نیز مانند اجازه شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی به شیخ ناصر بن اسعد جارودی بیش از صد صفحه از این کتاب را در بر می‌گیرد.

فهرست اجازات موجود در این کتاب عبارتند از:

۱. سماع و اجازه شیخ جعفر بن کمال الدین بحرانی به شیخ... بن حاجی محمد مازندرانی.
۲. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ علی بن منصور آل مرهون قطیفی در ۲۹ جمادی الاولی ۱۲۶۲.
۳. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ علی بن یحیی تاروقی خطی در ۲۰ ربیع الاول ۱۳۶۵.
۴. اجازه دیگری از شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ علی بن یحیی تاروقی خطی.
۵. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ

فرج آل عمران قطیفی که در مکه مکرمه نوشته است.

۶. اجازه دیگری از شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ فرج آل عمران قطیفی در ۱۳۵۵.
۷. اجازه دیگری از شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ فرج آل عمران قطیفی در ۱۲ رجب ۱۳۵۰.
۸. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به سید رضی بن سید محمد هندی نجفی در ۱۷ رجب ۱۳۴۲ در کاظمین.
۹. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به سید محمدرضا بن سید حسن آل خرسان در ۱۱ شوال ۱۳۷۴ در نجف اشرف.
۱۰. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به سید محمداقرا آل خرسان در حرم کاظمین در ۱۳ شوال ۱۳۷۶.
۱۱. اجازه شیخ حسین بن علی بلادی به شیخ نجم الدین عسکری تهرانی در ۱۷ ماه رمضان ۱۳۷۵ در کتابخانه آستان قدس رضوی علیه السلام.
۱۲. اجازه شیخ حسین بن محمد بن جعفر ماحوزی به شیخ محمد بن محمد زمان.
۱۳. اجازه شیخ حسین بن محمد آل عصفور به شیخ موسی بن محمد بن یوسف آل عصفور.
۱۴. اجازه شیخ حسین بن محمد آل عصفور به برخی از شاگردانش.
۱۵. اجازه مبسوط شیخ حسین بن محمد بن عبدالنبی بارباری به شیخ حسین بن عبدالله حوری بحرینی در تاریخ ۱۳۶۱

در شیراز:

۱۶. اجازه شیخ خلف بن محمد آل عصفور به سید شهاب الدین مرعشی نجفی در ۱۰ ربیع الثانی ۱۳۴۹.
۱۷. اجازه شیخ سلیمان بن صالح آل عصفور به شیخ احمد بن صالح حاجی در ۲ ربیع الاول ۱۰۷۹.
۱۸. انهاء و اجازه شیخ سلیمان بن عبد الله ماحوزی به شیخ عبدالله.
۱۹. اجازه شیخ سلیمان بن به میر محمد حسین خاتون آبادی در ۲۰ جمادی الاولی ۱۱۲۸ در جزیره اوال بحرین.
۲۰. اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی به شیخ میرزا زین العابدین حائری در ۲۸ ربیع الاول ۱۰۷۹.
۲۱. اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی به ملا محمد تقی بر قواعد و فوائد شهید در ۲۸ ربیع الاول ۱۰۷۰.
۲۲. انهاء و اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی به یکی از شاگردانش در ۲۸ جمادی الآخرة ۱۰۷۴.
۲۳. انهاء و اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی بر کتاب الفرائج و الجرائح در ۲۸ ذی القعدة ۱۰۹۰.
۲۴. انهاء و اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی بر کتاب مصباح السالکین در ۲۶ جمادی ۱۰۹۰.
۲۵. انهاء و اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی به میرزا سلطام محمود خان بر کتاب من لا یحضره الفقیه در ۱۸ رجب ۱۰۸۹.

ابراهیم آل‌عصفور به زین العابدین بن محمد کاظم در ۱۷ ربیع‌الثانی ۱۱۶۶. ۴۰. اجازه شیخ یوسف بحرانی به علامه سید محمد مهدی بحر العلوم. در پایان این اثر فهرستی از اسامی اجازه دهندگان، اجازه گیرندگان، نام اشخاص و جایها آمده است. این کتاب مأخذ تاریخ و ادب و فرهنگ بحرین است و یکی از منابع استوار برای پژوهش در تاریخ علوم اسلامی در سرزمین بحرین به شمار می‌رود. از نقدهای این اثر استناد کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی است. مؤلف نه نشانی از محل نگهداری اجازات به دست داده و نه تصویری از دست‌نویس اجازات در کتاب آورده است. همچنین مقابله با نسخه‌ها و یادآوری اختلاف نسخ و تصحیح علمی از کاستی‌های کتاب اجازات علمای بحرین است. تداوم تحقیق و نشر این اثر آرزوی تمام پژوهشگران است.	غریفی بحرانی در ۲۵ رجب ۱۳۲۷. ۳۳. بلاغ و اجازه شیخ علی بن سلیمان بحرانی به شیخ خمیس بن عباس جزائری بر کتاب استبصار در ۴ شعبان ۱۰۵۷. ۳۴. اجازه سید ماجد بن هاشم جد حفصی به فضل‌الله بن محب‌الله دستغیب در ۱ ذی قعدة ۱۰۲۳. ۳۵. بلاغ و اجازه شیخ محمد بن سلیمان مقابی به شیخ ابراهیم بن علی بن مبارک مقابی. ۳۶. اجازه سید مهدی غریفی به شیخ عیسی بن صالح. ۳۷. اجازه سید هاشم بن سلیمان توبلانی بحرانی به شیخ هیکل بن عبد علی اسدی جزائری. ۳۸. اجازه شیخ یحیی بن حسن بحرانی به سید عبدالجلیل قاری در ۱۳ جمادی الاولی ۹۷۰. ۳۹. اجازه شیخ یوسف بن احمد بن	۲۶. انهاء و اجازه شیخ صالح بن عبدالکریم کرزکانی به شیخ حسنی بن صالح بن محمد بن مسلم خطی بحرانی بر کتاب مهذب الاحکام در ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۰۸۶. ۲۷. اجازه سید عبد الله بلادی بحرینی به سید شهاب الدین مرعشی نجفی در سه شنبه ۶ شعبان ۱۳۵۶. ۲۸. اجازه کبیره شیخ عبد الله بن صالح سماهیجی بحرانی به شیخ ناصر بن اسعد. ۲۹. اجازه شیخ عبد الله بن صالح سماهیجی بحرانی به ناصر قطیفی جارودی در ۲۳ صفر ۱۱۲۸. ۳۰. اجازه شیخ عبد الله بن علی بن احمد بن سلیمان بلادی به شیخ حسین در ۱۷ شوال ۱۱۴۲. ۳۱. اجازه شیخ علی بن حسن آل سلیمان بلادی به سید محمد بن سید علی کاظمی النجفی در ۱۵ جمادی‌الاولی ۱۳۲۷. ۳۲. اجازه شیخ علی بن حسن آل سلیمان بلادی به سید مهدی بن سید علی
		